

Makinalardan korunmayla ilgili 119 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 2 . 6 . 1967 - Sayı : 12611)

No.
872

Kabul tarihi
23 . 5 . 1967

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1963 yılında Cenevre’de toplanan 47 nci konferansında kabul edilen, «Makinalardan korunmayla ilgili 119 sayılı Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MAKİNALARDAN KORUNMAYLA İLGİLİ 119 SAYILI SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre’de toplantıya davet edilerek, orada 5 Haziran 1963 te 47 nci toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı, toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden; münasip korunma tertibatı bulunmayan makinaların satışı, kiralanması ve kullanılmasının yasaklanması ile ilgili çeşitli tekliflerin kabulüne ve bu tekliflerin milletlerarası bir sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra;

Bin dokuzyüz altmışüç yılı Haziran ayının işbu yirmibeşinci günü, makinalardan korunmakla ilgili 1963 Sözleşmesi adını taşıyacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder.

Bölüm I. Genel hükümler

Madde — 1.

1. İnsangücü dışında mihaniki güle işliyen yeni veya müstamel bütün makinalar bu Sözleşmenin uygulanması bakımından makina sayılmıştır.

2. Her memleketin yetkili makâmı, insangücü ile işletilen yeni veya müstamel makinaların işçilere bedenî bir tehlike arz edip etmediğini ve bunun derecesini tâyin ederek söz konusu makinaların, bu Sözleşmenin uygulanması bakımından makina sayılıp sayılmıyacağına karar verecektir. Bu husustaki kararlar, ilgili işveren ve işçilerin en fazla temsil kabiliyetini haiz teşekkülleriyle yapılacak istişareyi mütaakıp alınacaktır. Bu teşekküllerden her hangi birisi tarafından böyle bir istişare teşebbüsüne geçilebilir.

3. Bu Sözleşme hükümleri :

a) Sevk ve idare ile vazifeli personelin emniyeti bahis konusu olduğu nisbette karayollarında veya raylarda işliyen hareket halindeki vasıtalara;

b) Çalışmakta olanların emniyeti söz konusu edildiği nisbette müteharrik zirai makinalara;
Uygulanır.

Bölüm II. Satış, kiralama, diğer her hangi bir surette elden çıkarma ve teşhir**Madde — 2.**

1. Bu maddenin 3 ve 4 nci fıkralarında tehlikeli kısımları gösterilen münasip korunma tertibatı olmayan makinaların satış ve kiralanması millî mevzuatla yasaklanmalı veya aynı derecede etkili diğer tedbirlerle önlenmelidir.

2. Bu maddenin 3 ve 4 nci fıkralarında tehlikeli kısımları gösterilen münasip korunma tertibatı bulunmayan makinaların her hangi bir surette elden çıkarılması ve teşhiri yetkili makamlarca millî mevzuatla tesbit edilen belirli tedbirlerle yasaklanmalı veya aynı derecede etkili diğer yollarla önlenmelidir. Bununla beraber, bir makinanın teşhiri sırasında gösteri yapmak maksadıyla, geçici olarak korunma tertibatının kaldırılması, her türlü tehlikeye karşı şahısların korunması bakımından uygun tedbirler alınmış olmak kaydıyla, bu hüküm ihlâl edilmiş sayılmıyacaktır.

3. Bütün somunlu vidalar, civatalar ve kamalarla makinaların muharrik kısımları üzerinde çıkıntı yapan, hareket halinde iken temasa geçen şahıslar için de aynı şekilde tehlike arz edebilecek ve yetkili makam tarafından tâyin ve tesbit edilecek olan benzeri diğer parçalar bu tehlikeleri önleyecek tarzda plânlanmalı, içeri alınmalı ve korunmalıdır .

4. Bütün volanlar, dişliler, konikler veya sürtünme ile dönen silindirler, kamalar, kasnaklar, kayışlar, zincirler, pinyonlar, sonsuz vidalar, bilyeler, düz kaymalı yataklar ve hareket halinde iken temasa geçen şahıslar için de tehlike doğurabilecek ve yetkili makam tarafından tâyin ve tesbit edilecek olan miller (her iki uç dâhil) ve hareketi ileten diğer nakil aksamı bu tehlikeleri önleyecek tarzda plânlanmalı veya muhafaza altına alınmalıdır. Makinaların kumanda kısımları her türlü tehlikeyi önleyecek şekilde plânlanmalı veya muhafaza altına alınmalıdır.

Madde — 3.

1. 2 nci madde hükümleri :

a) İmal edilmiş tarzları bakımından, münasip bir korunma tertibatı olanlarla aynı güvenliği sağlayan makinalarla,

b) Tesis tarzları veya konuldukları yer bakımından aynı güvenliği sağlayan makinalara veya bunların sözü edilen 2 nci maddede belirtilen tehlikeli kısımlarına uygulanmaz.

2. Bakım, yağlama, çalışan aksamın değiştirilmesi ve ayarlama ameliyeleri esnasında - bu ameliyeler her zamanki güvenlik normları uyarınca yapılabilmek kaydıyla - 2 nci maddenin 3 ve 4 nci fıkralarındaki şartlar tam olarak yerine getirilmeyecek tarzda imal edilen makinalar, sırf bu yüzden dolayı, 2 nci maddenin 1 nci fıkrasında öngörülen satış, kiralama, diğer her türlü elden çıkarma yasasına tabi tutulmıyacaktır.

3. Makinaların depolanması veya kullanılmaz bir halde bir tarafa bırakılması veyahut kullanılır bir hale getirilmesi için bunların satışına ve diğer her hangi bir şekilde elden çıkarılmasına 2 nci madde hükümleri mâni değildir. Bununla beraber, bu makinalar 2 nci maddede öngörülen şartlar yerine getirilmedikçe, depolanmalarından veya kullanılır bir hale getirilmelerinden sonra satılmamalı, kiralanmamalı veya her hangi bir şekilde elden çıkarılmamalı veyahut teşhir edilmemelidir.

Madde — 4.

2 nci madde hükümlerinin tatbik mecburiyeti satıcıya, kiracıya, makinayı her hangi bir surette elden çıkaran şahsa, veya teşhir edene ve uygun hallerde, millî mevzuat gereğince bunların temsilcilerine aidolmalıdır. Makinaların satışını, kiralanmasını, her hangi bir surette elden çıkarılmasını veya teşhirini yapan inşaatçıya da aynı vebibeler yüklenir.

Madde — 5.

1. Her hangi bir üye, 2 nci madde hükümlerine geçici olarak istisna tanıyabilir.
2. İşbu Sözleşmenin ilgili üye hakkında yürürlüğe girmesinden itibaren hiçbir halde üç yılı geçemeyecek olan bu geçici istisnanın şartları ve süresi, millî mevzuatla veya aynı derecede etkili diğer yollarla tâyin ve tesbit edilmelidir.
3. Yetkili makam, bu maddenin uygulanmasında, ilgili işveren ve işçilerin en fazla temsil kabiliyetini haiz teşekkülleriyle, icabında imalâtçılara ait teşekküllerle istişare etmelidir.

Bölüm III. kullanma

Madde — 6.

1. Çalışan aksamı dâhil, makinaların tehlikeli kısımlarından her hangi birinin gerekli korunma tertibatı olmadığı takdirde, bunların kullanılması millî mevzuatla yasaklanmalı veya aynı derecede etkili diğer yollarla ödenmelidir. Bununla beraber, bu yasaklama keyfiyeti, makinaların kullanılmasını önlemeden tam mânasiyle yerine getirilmediği takdirde, bu kullanmanın müsaadesi nisbetinde uygulanmalıdır.
2. Makinalar, işgüvenliği ve iş hıfzıssıhhası alanındaki millî kaide ve normlara hânel gelmiyecek surette muhafaza altına alınmalıdır.

Madde — 7.

6 ncı madde hükümlerini uygulamak yükümlülüğü işverene aïdolmalıdır.

Madde — 8.

1. 6 ncı madde hükümleri, imal ve tesis edilmiş tarzları veya buldukları yer bakımından, özel bir korunma tertibatını icabettirmiyen makinalara veya bunların aksamına uygulanmaz.
2. 6 ve 11 ncı madde hükümleri, makinaların veya bunların aksamının normal güvenlik normlarına uygun olarak yapılan bakım, yağlama, çalışan kısımlarını değiştirme veya ayarlama ameliyelerine mâni teşkil etmez.

Madde — 9.

1. Her üye, 6 ncı madde hükümlerine geçici olarak istisna tanıyabilir.
2. Bu şekilde geçici olarak tanınan istisnanın süresi, hiçbir halde sözleşmenin ilgili üye hakkında yürürlüğe girmesinden itibaren üç yılı geçemez. Söz konusu istisnaların şartları ile süresi millî mevzuatla veya aynı derecede etkili diğer yollarla tâyin ve tesbit edilmelidir.
3. Yetkili makam, bu maddenin uygulanmasında, ilgili işveren ve işçilerin en fazla temsil kabiliyetini haiz teşekkülleriyle istişare etmelidir.

Madde — 10.

1. İşveren, işçilere makinalardan korunmayla ilgili millî mevzuat hakkında bilgi vermeye mâtuf tedbirleri almalı ve onları makinaların kullanılmasından doğacak tehlikelerden ve alınacak tedbirlerden münasip tarzda haberdar etmelidir.
2. İşveren, işbu Sözleşmenin istihdaf ettiği makinaları kullanan işçileri hiçbir tehlikeye mâruz bırakmıyacak muhit şartlarını tesis ve idame ettirmelidir.

Madde — 11.

1. Korunma tertibatı ile mücehhez olmayan bir makinayı hiçbir işçi kullanamaz. Hiçbir işçiden bahis konusu korunma tertibatı bulunmayan bir makinayı kullanması istenemez.

2. Hiçbir işçi kullandığı bir makinanın korunma tertibatını tesirsiz hale getirmemelidir. Bir işçi tarafından kullanılacak olan bir makinada mevcut korunma tertibatı tesirsiz hale getirilmemelidir.

Madde — 12.

Bu Sözleşmenin onaylanması işçilerin millî sosyal güvenlik veya sosyal sigorta mevzuatıyla tanınan haklarını ihlâl edemez.

Madde — 13.

Bu Sözleşmenin, işveren ve işçilerin yükümlülükleriyle ilgili işbu bölümü hükümleri, yetkili makam karar verdiği takdirde ve bu makamın tesbit ettiği nisbette serbest çalışan işçilere uygulanır.

Madde — 14.

Bu Sözleşmenin bu bölümünün uygulanması bakımından «işveren» deyimini, icabında, millî mevzuatın kasdettiği anlamdaki işveren vekilini ifade eder.

Bölüm IV. Uygulama tedbirleri

Madde — 15.

1. Bu Sözleşme hükümlerinin etkili bir tarzda uygulanmasını sağlayacak, münasip müeyyidelerle ilgili hükümler de dâhil, bütün lüzumlu tedbirler alınmalıdır.

2. Bu Sözleşmeyi onaylayan her üye, Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasını denetleme amacıyla teftiş servisleri sağlamayı veya yeteri kadar bu teftişin sağlanmış olup olmadığını araştırmayı taahhüdeder.

Madde — 16.

Bu Sözleşme hükümlerini uygulama alanına koyacak olan millî mevzuat, yetkili makamca, ilgili işveren ve işçilerin en fazla temsil kabiliyetini haiz teşekkülleriyle ve icabında, imalâtçı teşekkülleriyle istişare edildikten sonra kaleme alınmalıdır.

Bölüm V. Kapsam

Madde — 17.

1. Bu Sözleşme hükümleri, Sözleşmeyi onaylayan üye tarafından ek bir beyanla uygulama alanı kısıtlanmadığı takdirde, bütün ekonomik faaliyet kollarını kapsar.

2. Bu şekilde Sözleşme hükümlerinin uygulama alanının kısıtlandığına dair bir beyanda bulunulması halinde :

a) Sözleşme hükümleri en azından, yetkili makamca iş teftiş servisleri ve ilgili işveren ve işçilerin en fazla temsil kabiliyetini haiz teşekkülleriyle istişare edilmesini mütaakıp mühim miktarda makina kullandığı anlaşılan işyerlerine veya ekonomik faaliyet kollarına uygulanmalıdır. İstişare teşebbüsüne ve teşekküllerden her hangi birisi tarafından geçilebilir.

b) Her üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün 22 nci maddesi uyarınca vereceği raporlarda, bu Sözleşme hükümlerinin daha geniş alanda uygulanmasında ne gibi gelişmeler kaydedildiğini belirtmelidir.

3. Bu maddenin 1 nci fıkrası uyarınca beyanda bulunan her üye, daha sonraki bir beyanla, söz konusu beyanı tamamen veya kısmen her zaman iptal edebilir.

Bölüm VI. Son hükümler

Madde — 18.

Bu Sözleşmenin kesin onaylama belgeleri Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

Madde — 19.

1. Bu Sözleşme, ancak onaylama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini bağlayacaktır.

2. Bu Sözleşme, iki üyenin onaylama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde — 20.

1. Bu Sözleşmeyi onaylayan her üye, onu, ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.

2. Bu Sözleşmeyi onaylamış olan ve bundan evvelki fıkrada sözü edilen on yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörülen fesih hakkını kullanmayan her üye yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve daha sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık devrenin bitiminde, bu maddede derpiş edilen şartlar altında feshedebilecektir.

Madde — 21.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilât üyeleri tarafından kendisine bildirilen onaylamaların ve fesihlerin tescil edildiğini Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ edecektir.

2. Genel Müdür kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onaylama belgesinin tescil edildiğini Teşkilât üyelerine tebliğ ederken, bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında Teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

Madde — 22.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler gereğince tescil etmiş olduğu bütün onaylamalara ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere Birleşmiş Milletler Sekreterine ulaştıracaktır.

Madde — 23.

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu Sözleşmenin uygulanması hakkındaki raporu Genel Konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine alınıp alınmaması hususunu inceleyecektir.

Madde — 24.

1. Konferansın bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşmeyi kabul etmesi halinde ve yeni Sözleşme aksini öngörmediği takdirde :

a) Tadil edici yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması keyfiyeti, yukardaki 20 nci madde nazara alınmaksızın ve tadil edici yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartıyla, bu Sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirecektir.

b) Tadil edici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu Sözleşme üyelerin onaylanmasına artık açık bulundurulmayacaktır.

2. Bu Sözleşme, onu onaylayıp da tadil edici Sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle yürürlükte olmakta devam edecektir.

Madde — 25.

Bu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
11	39	574	39	50	597
15	73	183	40	61	247
	79	456,486,516:519	62		277,277,278,
	80	538,573,594:597			280:281

I - Gerekeçeli 230 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 79 ncu Birleşimine, 923 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 62 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri ve Çalışma, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Sosyal İşler komisyonları görüşmüştür.